

USTAWA

z dnia

2018 r.

o ustanowieniu Medalu Stulecia Odzyskanej Niepodległości

Parlament Rzeczypospolitej Polskiej, dostrzegając potrzebę uhonorowania obywateli polskich, którzy od czasu odzyskania niepodległości przez Państwo Polskie w 1918 r. przyczyniali się do budowania i wzmacniania suwerenności, niepodległości, kulturowej tożsamości i materialnej pomyślności Rzeczypospolitej, na pamiątkę stulecia odrodzenia Państwa Polskiego, uchwała niniejszą ustawę.

Art. 1. Ustanawia się odznaczenie: Medal Stulecia Odzyskanej Niepodległości, zwany dalej „Medalem”, jako dowód wdzięczności oraz wyraz szacunku dla osób, które położyły szczególne zasługi w służbie Państwu i społeczeństwu.

Art. 2. 1. Medal jest odznaczeniem o charakterze pamiątkowym, nadawanym obywatelom polskim w okresie trwania Narodowych Obchodów Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2018-2021.

2. Medal jest nadawany osobom żyjącym, które poprzez:

- 1) pełnienie nienagannej służby publicznej – cywilnej lub wojskowej,
 - 2) walkę o niepodległość oraz działalność na rzecz przemian demokratycznych,
 - 3) aktywną działalność zawodową i społeczną,
 - 4) twórczość naukową, literacką i artystyczną
- przyczyniły się do odzyskania lub umacniania suwerenności Polski, w tym w szczególności budowania wspólnoty obywatelskiej Polaków i poczucia tożsamości narodowej, rozwoju nauki, rozślawiania dobrego imienia Polski poprzez kulturę i sztukę, rozwoju społecznego i umacniania więzi z Polakami za granicą oraz budowania dobrobytu gospodarczego Polski.

Art. 3. 1. Medal nadaje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej z własnej inicjatywy lub na wniosek Prezesa Rady Ministrów, ministrów, kierowników urzędów centralnych oraz wojewodów.

2. Postanowienie Prezydenta o nadaniu Medalu nie jest publikowane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 4. 1. Odznaką Medalu jest okrągły, srebrzony i oksydowany medal o średnicy 35 mm, z wrzecionowatym uszkiem i kółkiem do zawieszenia, o zróżnicowanej powierzchni sugerującej falującą flagę, z umieszczonym pośrodku wizerunkiem stylizowanego ukoronowanego orła wznoszącego skrzydła, wspartego na sfalowanej w płaszczyźnie wstędze z majuskułowym wklęsłym napisem „POLONIA REDIVIVA”. Na odwrotnej, gładkiej stronie umieszczone są wypukłe inicjały Rzeczypospolitej Polskiej „RP” nad datami „1918” i „2018” w dwóch wierszach, ujęte stylizowanymi liśćmi wawrzynu i dębiny z owocami, z przewiązką krzyżową u dołu.

2. Medal zawieszony jest na niebieskiej wstążce szerokości 36 mm ze srebrzystym prążkiem szerokości 4 mm pośrodku.

3. Wzór graficzny odznaki Medalu określa załącznik do ustawy.

Art. 5. Osoba odznaczona otrzymuje nieodpłatnie odznakę nadanego jej Medalu wraz z legitymacją potwierdzającą nadanie Medalu.

Art. 6. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, w drodze rozporządzenia, określi:

- 1) tryb postępowania w sprawach o nadanie Medalu, w tym terminy przedkładania wniosków oraz wręczania odznak nadanego Medalu,
 - 2) tryb postępowania w przypadku zgubienia lub zniszczenia odznaki Medalu lub legitymacji potwierdzającej nadanie Medalu,
 - 3) wzory wniosku o nadanie Medalu oraz wykazu przedstawianych wniosków, zawierającego zestawienie zbiorcze osób proponowanych do odznaczenia, legitymacji potwierdzającej nadanie Medalu oraz jej wtórnika,
 - 4) sposób i okoliczności noszenia Medalu
- biorąc pod uwagę konieczność ustalenia faktycznych okoliczności przemawiających za nadaniem Medalu oraz sprawność tego postępowania, a także konieczność zachowania kolejności wynikającej ze starszeństwa przyznanych orderów i odznaczeń oraz uwzględniając święta i rocznice państwowe.

Art. 7. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. z 2018 r. poz. 400 i 730).

Art. 8. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Celem ustawy jest ustanowienie nowego odznaczenia – Medalu Stulecia Odzyskanej Niepodległości, którego nadanie stanowić będzie formę wyróżnienia osób związanych z odzyskaniem i umacnianiem niepodległości przez Rzeczpospolitą Polską.

Zainicjowana przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i podjęta przez Parlament i Radę Ministrów, samorządy oraz instytucje obywatelskie i społeczne inicjatywa Narodowych Obchodów Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2017–2021 ma postać różnorodnych działań o charakterze ogólnopolskim i lokalnym.

Jedną z istotnych form uczczenia jubileuszu jest ustanowienie nowego odznaczenia, nawiązującego do medalu Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości, ustanowionego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 września 1928 r. *na pamiątkę dziesięciolecia odrodzenia Państwa Polskiego, które po przeszło stuletniej niewoli dzięki krwawym wysiłkom na polach walk i niezmordowanej pracy najlepszych swych synów, zostało powołane na nowo do życia* (M. P. poz. 543).

Rzeczpospolita Polska w 1928 r., obchodząc swe dziesięciolecie odrodzenia po okresie zaborów, uczciła obywateli zasłużonych w odbudowie państwa odznaczeniem państwowym o nazwie Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości. Medal był bity w brązie i noszony na wstążce określonej w przepisie jako chabrowa, ale w rzeczywistości błękitnej. Przedstawiał on wizerunek głowy Józefa Piłsudskiego, Naczelnika Państwa w roku odradzania się Polski, uznanego za twórcę jej Niepodległości. Po drugiej stronie medalu, nad datami rocznicowymi 1918-1928, umieszczono wyobrażenie orki na ugorze – polskiego oracza usuwającego oset zachwaszczający pole, mającego za sobą zasadzony młody dąb. Symbolika medalu odnosiła się do sytuacji kraju odbudowującego swoją państwowość, oczyszczającego się z obcych systemów zaborczych i odzyskującego swoją podmiotowość, jednocześnie przypominała wiekopomne zasługi Józefa Piłsudskiego.

Przedłożony projekt ustawy, wniesiony przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustanawia nowe odznaczenie – Medal Stulecia Odzyskanej Niepodległości, zwany dalej „Medalem”, jako jeden z symboli Narodowych Obchodów Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej.

Medal nawiązuje do wspomnianego odznaczenia z okresu międzywojennego – ma podobną nazwę, tj. Medal Stulecia Odzyskanej Niepodległości, i noszony ma być na niebieskiej wstążce ze srebrzystym prążkiem. Srebrzysta barwa prążka wskazuje na jubileusz, a jednocześnie jest odniesieniem do srebrzenia Medalu. Symbolika Medalu odnosi się do znaku identyfikującego wszystkich Polaków – Orła Białego, którym, zgodnie z wielowiekową tradycją sięgającą roku 1295, tj. roku odbudowy Polski po okresie rozbitcia dzielnicowego, jest orzeł ukoronowany. To wówczas orzeł po raz pierwszy pojawił się w herbie Polski – za sprawą króla Przemysła II, który na swojej pieczęci sporządzonej na koronację umieścił wizerunek orła ukoronowanego, otaczając go łacińskim napisem „Sam Bóg przywrócił zwycięskie znaki Polaków”. Odtąd Orzeł Biały identyfikowany przez swą koronę, jest znakiem nie tylko Państwa Polskiego, ale i Narodu Polskiego.

Orzeł, umieszczony na zróżnicowanej powierzchni sugerującej falującą flagę, wznosi skrzydła, co jest znakiem powstawania. Na Medalu Orzeł Biały wsparty jest na sfalowanej w płaszczyźnie wstędze z majuskułowym wklęsłym napisem „POLONIA REDIVIVA”, co znaczy „Polska Odrodzona”. Użycie języka łacińskiego nawiązuje do europejskiego kręgu kulturowego, z którym Polacy, przyjmując chrzest w obrządku łacińskim, identyfikują się od zarania swojej państwowości. Łaciński napis jest symboliczną nostryfikacją naszego odrodzenia.

Na odwrotnej, gładkiej stronie umieszczone są wypukłe inicjały Rzeczypospolitej Polskiej „RP” nad datami „1918” i „2018” umieszczonymi w dwóch wierszach, ujęte stylizowanymi liśćmi wawrzynu i dębiny z owocami, z przewiązką krzyżową u dołu. Liście wawrzynu i dębiny z owocami przedstawiają zasługi dla państwa wszystkich nienagannie współbudujących naszą niepodległość, zarówno w służbie wojskowej lub cywilnej, jak i społecznej. Przewiązka krzyżowa łączy tę służbę w jedną wspólną, natomiast owoce wawrzynu i dębiny są symbolem ciągłości tej służby, przynoszącej owoce dla wspólnego dobra, jakim jest wspólne państwo – Polska Odrodzona.

Medal jest okrągły, srebrzony i oksydowany, o średnicy 35 mm, z wrzecionowatym uszkiem i kółkiem do zawieszenia, Medal zawieszony jest na niebieskiej wstążce szerokości 36 mm ze srebrzystym prążkiem szerokości 4 mm pośrodku.

Zgodnie z art. 2 projektu ustawy, Medal będzie odznaczeniem o charakterze pamiątkowym, nadawanym obywatelom polskim w okresie trwania Narodowych Obchodów

Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej w latach 2018-2021. Medal będzie nadawany osobom żyjącym, które poprzez nienaganne pełnienie służby publicznej – cywilnej lub wojskowej, walkę o niepodległość oraz działalność na rzecz przemian demokratycznych, aktywną działalność zawodową i społeczną, twórczość naukową, literacką i artystyczną przyczyniły się do odzyskania lub umacniania niepodległości Polski, w tym w szczególności budowania wspólnoty obywatelskiej Polaków i poczucia tożsamości narodowej, rozwoju nauki, rozślawiania dobrego imienia Polski poprzez kulturę i sztukę, rozwoju społecznego i umacniania więzi z Polakami za granicą oraz budowania dobrobytu gospodarczego Polski. Medal nie będzie nadawany pośmiertnie.

Ustanowienie odznaczenia jubileuszowego wpisuje się w cykl działań mających na celu upamiętnienie i uroczyste uczczenie wydarzeń oraz osób związanych z odzyskaniem i utrwaleniem niepodległości przez Rzeczpospolitą Polską. Stanowi tym samym jedną z inicjatyw o charakterze ogólnopolskim, podjętych przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i będących elementem Narodowych Obchodów Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej.

Pamiątkowy Medal jubileuszowy ma walor szczególny. Jego nadawanie stanowi wyraz wdzięczności obywatelom Rzeczypospolitej za wkład w umacnianie Państwa Polskiego. Intencją Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej jest, aby przedstawiciele różnych grup społecznych i zawodowych, bez względu na pełnioną funkcję, wykonywany zawód, miejsce zamieszkania czy wiek, mogli odczuć, że budowanie wspólnoty Państwa i umacnianie suwerenności jest także ich udziałem. Medal podkreśla rolę społeczeństwa w tworzeniu dobrobytu Polski. Stąd szeroko określony krąg podmiotów mogących otrzymać to wyróżnienie oraz wszechstronny zakres przesłanek uzasadniających przyznanie Medalu. Odznaczenie będzie nadawane zarówno kombatantom i osobom działającym na rzecz przemian demokratycznych, jak i przedstawicielom młodego pokolenia, odnoszącym sukcesy na polu nauki i gospodarki. Medal będą mogli otrzymać posłowie i senatorowie, urzędnicy państwowi i samorządowi, ale także przedstawiciele organizacji pożytku publicznego, stowarzyszeń, przedsiębiorcy i pracownicy różnych branż.

Wyróżnienie będzie nadawane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z własnej inicjatywy lub na wniosek Prezesa Rady Ministrów, ministrów, kierowników urzędów

centralnych oraz wojewodów. Postanowienie Prezydenta o nadaniu Medalu nie będzie publikowane w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Ustawa zawiera delegację dla Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej do wydania rozporządzenia określającego tryb postępowania w sprawach o nadanie Medalu, tryb postępowania w przypadku zgubienia lub zniszczenia odznaki Medalu lub legitymacji potwierdzającej nadanie Medalu, wzory wniosku o nadanie Medalu oraz wykazu przedstawianych wniosków, zawierającego zestawienie zbiorcze osób proponowanych do odznaczenia, legitymacji potwierdzającej nadanie Medalu oraz jej wtórnika, a także sposób i okoliczności noszenia Medalu.

W sprawach nieuregulowanych w ustawie znajdą zastosowanie przepisy ustawy z dnia 16 października 1992 r. o orderach i odznaczeniach (Dz. U. z 2018 r. poz. 400 i 730).

Proponuje się, aby ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Projektowana regulacja nie wywołuje skutków gospodarczych, wywoła natomiast pozytywne skutki społeczne.

Nie będzie również miała wpływu na działalność mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców.

Projektowana ustawa nie będzie miała znaczącego wpływu na sektor finansów publicznych w 2018 r. Środki finansowe na ten cel zostały zabezpieczone w budżecie Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej. Poziom wydatkowania środków publicznych w kolejnych latach, z uwagi na szeroki zakres podmiotowy i przedmiotowy ustawy, jest trudny do oszacowania. Realny poziom wydatków związanych z realizacją ustawy w latach następnych zostanie zaplanowany w ustawach budżetowych na kolejne lata. Szacunkowo należy przyjąć, że koszt wybicia jednej odznaki kształtuje się na poziomie ok. 50 zł.

Problematyka regulowana w projekcie ustawy nie jest sprzeczna z prawem Unii Europejskiej.